

УДК 821.111(73)
М79

Серія «Художня література»

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form. This edition published by arrangement with Doubleday, an imprint of The Knopf Doubleday Group, a division of Penguin Random House LLC.

Перекладено за виданням:

Morgenstern E. The Night Circus / Erin Morgenstern. —
New York : Doubleday, 2011. — 400 p.

Переклад з англійської *Єдени Даскал*

Дизайнер обкладинки *John Fontana*

Люстрація на обкладинці *Helen Musselwhite*

Моргенштерн Е.

М79 Нічний цирк / Ерін Моргенштерн ; пер. з англ. Є. Даскал. —
Х. : Віват, 2024. — 544 с. — (Серія «Художня література»,
ISBN 978-966-942-826-4).

ISBN 978-617-17-0502-9 (укр.)

ISBN 978-0-385-53463-5 (англ.)

Лондонські передмістя XIX століття, якими їх не знала історія. Конкорд, штат Массачусетс. Повітря повниться п'яними пахощами карамелі й кориці. Вітер смикає чорно-білі смугасті намети мандрівного цирку. А чи це вже Прага? Хай куди вас приводить нічний цирк, шоразу затамовує дух від трюків тату-йованої дівчини-амі; милується Крижаним Садам, який можна порівняти хіба що зі сном, або блукає чарівним Лабіринтом, а ще... Господи, скільки див!!! Але від першої сторінки ви розумієте, що тут панує магія. Адже цирк — це арена для змагань двох чарівників, які ще самі не знають, що ціна виграшу — кохання і життя. Як же виплутаються вони з цього магічного двобою, у який їх малюк втягли наставники? Чи не сезне цілий загадковий цирковий світ через чийсь амбіції, чи не спопелять його чари?

УДК 821.111(73)

ISBN 978-966-942-826-4 (серія)

ISBN 978-617-17-0502-9 (укр.)

ISBN 978-0-385-53463-5 (англ.)

- © Night Circus, LLC, 2011
- © John Fontana, jacket design
- © Helen Musselwhite, jacket illustration
- © ТОВ «Видавництво “Віват”», видання українською мовою, 2024

Передчуття

Цирк приїжджає без попередження.

Ніщо не віщує його появи: ані оголошення, ані замітки, ані афіші, ані згадки чи реклами на білбордах і в місцевих газетах. Цирк просто з'явився там, де ще вчора його не було.

До неба здіймаються смугасті чорно-білі намети. Годі й шукати тут золотих і червоних кольорів. Тут узагалі все безбарвне, окрім найближчих дерев і трави на навколишніх полях. Чорно-білі смуги випинаються на тлі сірого неба; незліченні намети найрізноманітніших форм і розмірів — безбарвний світ, обрамлений химерною, викуваною із заліза огорожею. І навіть невеличкі клаптики землі, котрі можна розгледіти ззовні, теж чорні або білі — їх пофарбували, притрусили пудрою, а може, скористалися якоюсь іншою цирковою витівкою.

Цирк ще не відчинив своїх дверей відвідувачам. Поки ще не час.

За кілька годин кожен у місті вже чув про нього, а по обіді чутки поширилися кількома сусідніми містечками. Циганська пошта значно ефективніша за друковане слово й навалу знаків оклику в паперових брошурах чи на афішах. Несподівана поява загадкового цирку — новина приголомшлива й небуденна. Роззяви зачудовуються різючими розмірами найвищих шатер, витріщаються на годинник, який розташований

просто на воротах і який ніхто не в змозі належним чином описати.

Над ворітьми майорить вивіска, де написано білими літерами на чорному тлі:

ВІДЧИНЯЄМОСЯ В СУПІННЯХ

ЗАЧИНЯЄМОСЯ НА СВІТАННУ

«Що це за цирк такий, що працює лише вночі?» — дивуються люди. Жоден не знає відповіді, але, перш ніж сутінки опускаються на місто, перед ворітьми вишиковується чималенька юрба глядачів.

Звісно ж, і ти серед них. Цікавість заволоділа тобою, зрештою так зазвичай і трапляється. Ти стоїш в останніх сонячних променях, закрутивши довкола шиї шарф, аби врятуватися від прохолодного надвечірнього вітру, і хочеш побачити на власні очі, що ж це за цирк такий, що відчиняється після заходу сонця.

Там, за парканчиком, видніється каса з квитками, але її досі зачинено, а на віконце опущено ґрати. З наметів не чути ані звуку, окрім шурхоту, коли вони тріпотять від найслабшого подмуху вітерецю. Хвилини спливають, і в усьому цирку рухаються лише стрілки годинника, якщо це скульптурне диво взагалі можна так назвати.

Цирк має покинутий і спустілий вигляд, але тобі здається, що вечірній вітерець разом зі свіжим ароматом осіннього листя приносить ледь чутний подих карамелі. У прохолодному повітрі майже невловимо пахне чимось солодким.

Сонце ховається за обрієм, і залишки світла із при смерку перетворюються на сутінки. Люди довкола тебе

тривожно буркотять, човгання натовпу нагадує шум моря, усі бубонять, що добре було б пошукати теплішу місцину, аби скоротити вечір. Ти й сам розмірковуєш, чи не податися геть, — коли це стається.

Спочатку лунає шипіння, майже нечутне за вітром і теревенями. Приглушений звук, наче чайник, що от-от закипить. Потім запалюється світло.

Над усіма наметами замиготіли вогники, мовби цілий цирк укрила хмара надзвичайно яскравих світлячків. Щойно побачивши світло, натовп вичікувально завмирає. Хтось затамовує дух. Якесь малеча плескає в долоні, а оченята так і сяють від радощів.

Коли всі шатра засвітилися вогнями й заіскрилися під нічним небом, з'являється знак.

Спалахують іще більш схожі на світляків вогники, натягнуті над парканом, захищені серед залізних завитків. Полум'яніючи, деякі з них лускають, випромінюючи фонтани мерехтливих білих іскор і дрібки диму. Ті, хто стоїть ближче до огорожі, задкують на кілька кроків.

Спочатку вогники здаються просто випадковим візерунком. Але коли їх запалюється більше, стає зрозуміло, що вони складаються в рукописні літери. Спочатку можна упізнати *C*, а за нею ще кілька: несподівану *q* і декілька *e*. Коли остання лампочка вибухає світлом, а дим разом з іскрами розсіюється, можна прочитати вигадливий сліпучий напис. Ти нахилиєшся ліворуч, аби бачити краще, і читаєш:

*Le Cirque des Rêves*¹

¹ Цирк Сновидінь (фр.). — Тут і далі — прим. пер.

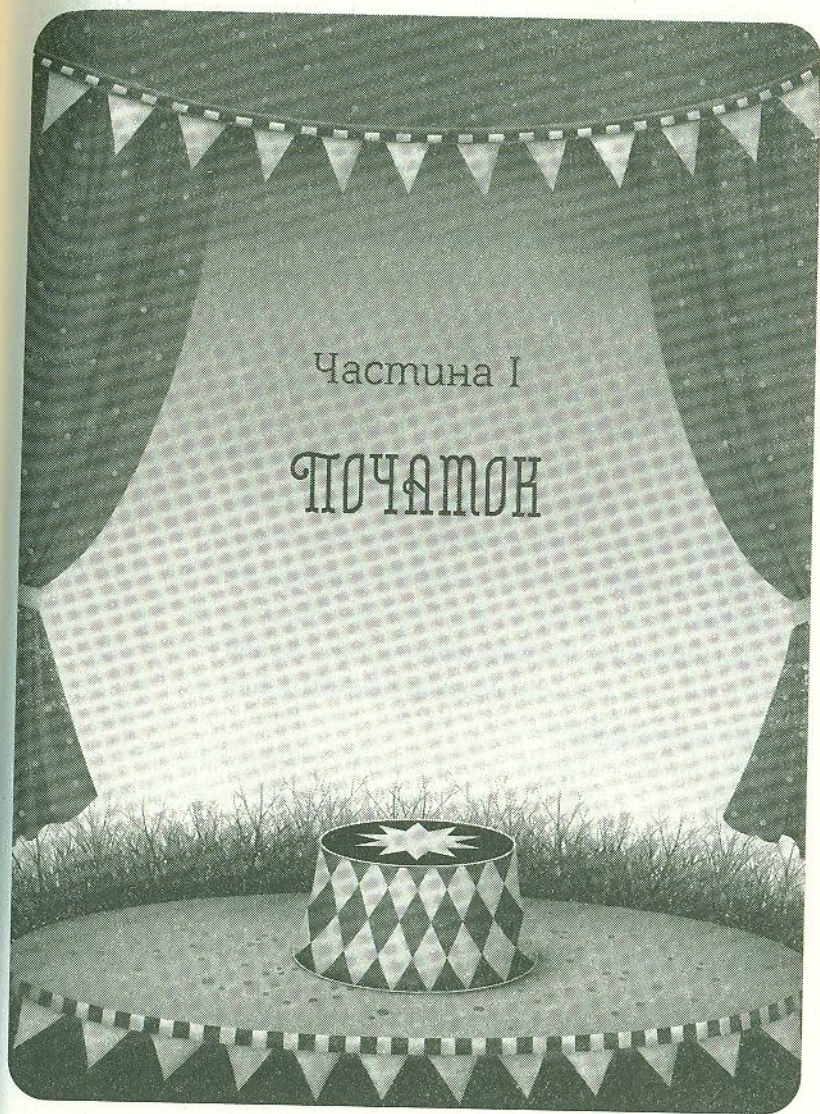
Хтось у натовпі з розумінням усміхається, поки решта людей насуплює брови й кидає допитливі погляди в бік сусідів. Маля біля тебе тягне маму за рукав і випрошує прочитати написане.

«Цирк Сновидінь», — відповідає жінка. Дівчинка захоплено всміхається.

Залізні ворота здригаються, скидають засуви, наче за власним бажанням, розчахуються й запрошують натовп усередину.

Цирк відчинився.

Тепер ти можеш зайти.

Неспогівана пошта

Нью-Йорк, лютий 1873

Чоловік отримував через канцелярію театру чимало листів, адресованих Чарівникові Просперо, але це вперше в надісланому йому конверті лежала передсмертна записка. І вперше пошта прибула охайно припиленою до пальтечка п'ятирічної дівчинки.

Дитину супроводжував юрист, котрий відмовився пояснювати хоч щось і, попри протести імпресарію, залишив її та швидко втік, знизавши плечима й торкнувшись на прощання капелюха.

Імпресарію не має потреби читати, що написано на конверті: він і так знає, до кого прибула ця дівчинка. З-під копиці неслухняних каштанових кучерів сяють блискучі очі — маленька широко розплющена копія Чарівникових очей.

Він бере дитину за ручку, і її маленькі пальчики безвільно сплітаються з його. Вона відмовляється зняти пальтечко, попри те що в театрі спекотно, а коли чоловік цікавиться чому, дівчинка лише вперто хитає головою.

Імпресарію взяв дитину із собою до кабінету, не знаючи, що ще можна для неї зробити. Вона тихенько сидить на незручному стільці серед застарілих афіш у рамках, оточена коробками з квитками й квитанціями. Імпресарію приносить горнятко чаю та додатковий шматочок цукру, але неторканий напій залишається вистигати на столі.

Дівчинка не рухається, не совається на стільці. Вона склала ручки на колінах і так і сидить — абсолютно нерухомо. Погляд утупився вниз, на черевики, що ледь-ледь не дістають до підлоги. Носок одного черевичка трохи подряпаній, але шнурки зав'язані бездоганними бантиками.

Поки не з'являється Просперо, запечатаний конверт так і звисає з другого згори гудзика на пальтечку.

Вона чує його ще до того, як відчиняються двері, — відлуння важких кроків наповнює коридор, і це так не схоже на зважену ходу імпресарію, який з'являвся і йшов кілька разів — тихо, наче кіт.

— Тут також... посилка для вас, сер, — каже імпресарію, відчиняє двері, щоб запросити чародійника до тісного кабінету, і відразу ж зникає, посилаючись на невідкладні театральні справи. Він не має бажання стати свідком того, що може вийти із цієї зустрічі.

Чарівник оглядає кабінет, тримаючи в одній руці стос листів. Чорний оксамитовий плащ, оторочений приголомшливо білим шовком, струмить його плечима. Чоловік сподівається побачити загорнену в папір коробку або бандероль, і лише коли дівчинка підводить на нього погляд схожих на його власні очей, він розуміє, що мав на увазі імпресарію.

Безпосередня реакція Чарівника Просперо на зустріч із дочкою складається з простого вигуку: «Ой, йо...».

Дівчинка знову переводить погляд на черевики.

Чародій зачиняє за собою двері і, розглядаючи дитину, кидає стос листів на стіл поряд із горнятком чаю.

Він зриває з пальтечка конверт, залишаючи застібнуту шпильку в гудзику.